

Treasurybeleid 2010 Gemeente Hillegom

Rapport
Rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout

December 2011

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding.....	1
1.2 Vraagstelling.....	1
2. Toetsingskader.....	2
3. Onderzoeksaanpak.....	2
4. Bevindingen en analyse.....	3
4.1 Beleid.....	3
4.2 Uitvoering.....	7
5. Samenvatting bevindingen.....	12
6. Aanbevelingen.....	13
7. Reactie van college van burgemeester en wethouders.....	14
8. Nawoord rekenkamercommissie.....	16

Bijlagen

1. geïnterviewden
2. mutaties
3. toetsingskader gemeente Hillegom
4. verantwoordelijkheden en informatievoorziening
5. begrippenkader treasury statuut

1. INLEIDING

De rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout heeft als doel om onderzoeken uit te voeren naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur van de genoemde gemeenten. Eén van de onderwerpen waar de rekenkamercommissie in 2011 onderzoek naar deed is het gevoerde treasurybeleid in 2010. De rekenkamercommissie besteedt bij dit onderzoek ook aandacht aan de methodiek van de renteberekening in begroting en jaarrekening. In dit rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar het treasurybeleid in het jaar 2010 van de gemeente Hillegom.

Onder treasurybeleid worden alle activiteiten verstaan die te maken hebben met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen en de toerekening van rentekosten aan begroting- en rekeningsposten. Centrale vraag is of de gemeenten rechtmatig, doelmatig en doeltreffend hebben geopereerd overeenkomstig het vastgestelde treasurybeleid en vigerende wet- en regelgeving.

De resultaten uit het rekenkameronderzoek leiden tot inzicht in de zaken die goed gaan en zaken die voor verbetering vatbaar zijn bij de gemeenten. Het vaststellen van de huidige situatie is een eerste stap tot het komen van een verbeterde uitvoering van het gemeentelijk beleid. Leren voor de toekomst staat dus voorop.

1.1 Aanleiding

Vanuit haar onafhankelijke positie onderzoekt de rekenkamercommissie of er voldoende waarborgen in de organisatie getroffen zijn voor het rechtmatig, doeltreffend en doelmatig financieel beheer van de geldmiddelen. Daarnaast is de treasuryfunctie gebonden aan wet- en regelgeving en toetst de rekenkamercommissie in hoeverre de uitvoering van het treasurybeleid rechtmatig plaatsvindt.

1.2 Vraagstelling

De rekenkamercommissie wil vaststellen of de gemeente Hillegom in 2010 rechtmatig, doelmatig en doeltreffend heeft geopereerd inzake het treasurybeleid. Daartoe heeft ze de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

A. Beleid

1. Welke wetgeving is er op dit gebied geformuleerd?
2. Welk beleid is geformuleerd?
3. Heeft de gemeenteraad dit beleid kunnen sturen?
4. Is er een risicoprofiel voor uit te zetten liquiditeiten?

B. Uitvoering

1. Worden wetgeving en beleid ook nageleefd?
2. Is er voldoende zicht op kosten en baten van het uitgevoerde beleid?
3. Wordt de raad voldoende geïnformeerd?
4. Is de methode van rentetoerekening de juist?

2. TOETSINGSKADER

Om een oordeel te kunnen vellen over de wijze waarop de gemeente Hillegom de treasuryfunctie heeft georganiseerd en uitgevoerd, is voorafgaand aan het onderzoek een toetsingskader opgesteld, waaraan de onderzoeksbevindingen zijn getoetst.

Het toetsingskader wordt gevormd door de wet- en regelgeving die op het treasurybeleid en de uitvoering hiervan van toepassing is. Het toetsingskader bestaat uit:

1. De Wet Fido, inclusief de ministeriele regelingen en algemene maatregelen van bestuur zoals vermeld in de wet.
2. De Financiële beheersverordening artikel 212 Gemeentewet (GW) gemeente Hillegom vastgesteld door de raad d.d. 6 december 2007.
3. Het treasurystatuut 2009.

Voor een nadere uitwerking van het toetsingskader wordt verwezen naar bijlage 3.

3. ONDERZOEKSAANPAK

Het onderzoek omvat de periode die loopt van 1 januari 2010 tot en met 31 december 2010. Het onderzoek is uitgevoerd in vier opeenvolgende stappen:

- 1) Deskstudy: het verzamelen en bestuderen van relevante documenten om de uitvoering op treasury beleid op papier vast te stellen en te toetsen of de gemeentelijke regelgeving coherent is met de landelijke regelgeving.
- 2) Onderzoek naar de feitelijke werkwijze op basis van interviews met direct betrokkenen, zowel op uitvoerend als op tactisch/strategisch niveau.
- 3) Analyse van de bevindingen.
- 4) Rapportage: het opstellen van een verslag van bevindingen.

Voor het onderzoek is een tweetal interviews gehouden; een interview met een tweetal bij het treasury- en renteproces betrokken ambtenaren en een interview met de portefeuillehouder Financiën. Voor de functies van de betreffende ambtenaren verwijzen wij u naar de betreffende bijlage.

4. BEVINDINGEN EN ANALYSE

In dit onderdeel zijn de bevindingen van het onderzoek naar de uitvoering van het treasurybeleid weergegeven. De in het onderdeel 'vraagstelling' geformuleerde deelvragen dienen hierbij als leidraad.

4.1 Beleid

A1. Welke wetgeving is er op dit gebied geformuleerd?

De externe wetgeving die op het treasurybeleid van toepassing is, bestaat uit de Wet financiering decentrale overheden (Fido) en de ministeriele regelingen en algemene maatregelen van bestuur zoals vermeld in de wet.

De interne regelgeving wordt gevormd door de Financiële Verordening en het Treasurystatuut.

Op de Wet Fido is de volgende nadere regelgeving gebaseerd:

- Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (ministeriële regeling Ruddo): hierin staat bijvoorbeeld dat decentrale overheden alleen geld mogen parkeren bij een instelling die financieel gezond is.
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden (algemene maatregel van bestuur): hierin staan voorwaarden voor gemeenten en provincies die geld willen lenen.
- Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (ministeriële regeling): hierin staan de rentepercentages voor de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Deze percentages geven aan hoeveel een gemeente mag lenen.
- De grondslag van de financiële verordening in de Gemeentewet: deze bevat bijvoorbeeld de (eigen) gemeentelijk regels voor afschrijven en voor uitzetten van geld. Hierbij kan de gemeente striktere regels hanteren dan de Ruddo.
- De grondslag voor de financieringsparagraaf (onderdeel van de verslaggevingsvoorschriften: het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) beschrijft de financieringsbehoefte. Daarin staat onder andere hoeveel een gemeente geleend of uitgeleend heeft.

De financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet is een verplichte verordening waarin de gemeentelijke uitgangspunten voor het financieel beleid, het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie is vastgesteld. De financiële verordening die van toepassing is op het jaar van onderzoek (2010) is de "Financiële beheersverordening artikel 212 Gemeentewet (GW) gemeente Hillegom". Deze is vastgesteld in de vergadering van de raad van 6 december 2007. Over de financieringsfunctie is het volgende vermeld: het college neemt in een treasurystatuut de regels op die zij hanteert voor het dagelijks beheer van koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's, de uitvoering van het relatiebeheer en geldstromenbeheer alsmede de regels met betrekking tot de administratieve organisatie en interne controle (waaronder taken, bevoegdheden, interne rapportages en bijbehorende informatievoorziening). Het college biedt het treasurystatuut en de wijzigingen aan ter behandeling en vaststelling door de raad.

De datum van vaststelling van het treasurystatuut van de gemeente Hillegom door de gemeenteraad kon niet worden vastgesteld.

Geconstateerd is dat het treasurystatuut, dat van toepassing is op de onderzoeksperiode, dateert van vóór de meest recente wijziging d.d. 3 april 2009 van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden. Aanpassing van het treasurystatuut heeft naar aanleiding van deze wijziging niet plaatsgevonden. De belangrijkste wijzigingen betreffen:

- Aanscherping van het landencriterium
- Aanscherping van de ratingeis
- Differentiatie naar looptijd

Resumé A1

Het treasurystatuut dat van toepassing was op de onderzoeksperiode (2010) was voor het onderdeel 'uitzettingen' niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde (aangescherpte) wet- en regelgeving van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden. De financiële verordening dateert uit 2007.

A2. Welk beleid is geformuleerd?

Op deze plaats wordt nader ingegaan op het geformuleerde beleid binnen de gemeente voor wat betreft de treasury. In de paragraaf financiering en het treasurystatuut is het beleid van de gemeente Hillegom geformuleerd.

Paragraaf Financiering (Programmabegroting 2010)

Financieringsbehoefte

Het uitgangspunt is om de financieringsbehoefte eerste te dekken met de maximaal toegestane kasgeldlimiet en de resterende behoefte te dekken met langlopende leningen.

Het treasury statuut vermeldt het volgende over het gemeentelijke beleid:

Bron	Vermelde doelstelling
Treasurystatuut Artikel 2 Doelstellingen van de treasuryfunctie	De treasuryfunctie van de gemeente dient tot: 1) Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities; 2) Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's; 3) Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities. 4) Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.
Treasurystatuut Artikel 3 Uitgangspunten	Met betrekking tot het risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten: 1) De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de

risicobeheer	<p>“publieke taak” uitsluitend verstrekken aan door de gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij.</p> <p>2) De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd door middel van de richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut.</p> <p>3) Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.</p>
--------------	---

Resumé A2

De bepalingen uit de Fido en de richtlijnen en limieten van het treasurystatuut vormen de kaders voor het beleid. Het geformuleerde treasurybeleid van de gemeente Hillegom bevat geen risicovolle elementen.

A3. Heeft de gemeenteraad dit beleid kunnen sturen?

Zoals bij deelvraag A2 is vermeld, zijn in de paragraaf financiering (van de programmabegroting 2010) en het treasurystatuut de belangrijkste uitgangspunten van het treasurybeleid van de gemeente Hillegom vastgelegd.

Over de verantwoordelijkheden van de raad met betrekking tot de treasuryfunctie is het volgende aangegeven:

Functie	Verantwoordelijkheden
De gemeenteraad	Het vaststellen van treasurydoelstellingen, het treasurybeleid, globale richtlijnen en limieten;
	Het houden van toezicht op het treasurybeleid en de uitvoering hiervan;
	Het vaststellen van de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening;
	Het evalueren en als gevolg daarvan (eventueel) bijstellen van het treasurybeleid;

In het treasurystatuut is geborgd dat de gemeenteraad het treasurybeleid vaststelt. Daarnaast stelt de gemeenteraad de treasuryparagraaf in de begroting en jaarrekening vast. In het statuut is geen verantwoordelijkheid vastgelegd voor raadscommissies om adviezen uit te brengen over beleidsvoorstellen. Uiteindelijk zal het treasurybeleid vastgesteld moeten worden door de gemeenteraad. Hierbij beschikt zij dus nog over de mogelijkheid om, beleidsvoorstellen die niet voldoen aan de wensen van de raad, niet vast te stellen.

Resumé A3

Door middel van de bepalingen in het treasurystatuut van de gemeente Hillegom is geborgd dat alleen de gemeenteraad het treasurybeleid kan vaststellen. De adviserende rol van

raadscommissies over beleidsvoorstellen en rapportages op het gebied van treasury is niet geborgd in het treasurystatuut.

A4. Is er een risicoprofiel voor uit te zetten liquiditeiten?

Voor de beantwoording van deze vraag moet aansluiting gezocht worden bij de bepalingen uit het treasurystatuut. Hierin is als uitgangspunt opgenomen dat uitzettingen mogen plaatsvinden als de uitzettingen een prudent karakter hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Als waarborg voor het prudente karakter van de uitzettingen dienen de richtlijnen en limieten van het treasurystatuut. Vervolgens zijn de volgende uitgangspunten (artikelen 4, 5 en 6) voor het uitzetten van middelen door de gemeente Hillegom vermeld:

Artikel 4 Renterisicobeheer

1. De kasgeldlimiet wordt niet overschreden conform de Wet fido;
2. De renterisiconorm wordt niet overschreden conform de Wet fido;
3. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
4. De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie;
5. Onze rentevisie is gebaseerd op de historische renteontwikkeling en op actuele informatie van onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten;
6. Binnen de kaders gesteld onder lid 3 en lid 4, streeft de gemeente tevens naar spreiding in de rentetypische looptijden van uitzettingen.

Artikel 5 Koersrisicobeheer

1. De gemeente beperkt de koersrisico's op uitzettingen uit hoofde van treasury, door daarbij uitsluitend de volgende producten te hanteren: rekening courant, spaarrekening, daggeld, deposito's, onderhandse geldleningen, obligaties, obligatiefondsen. Ter zake van obligaties en obligatiefondsen wordt uitsluitend belegd in obligaties uit eurolanden;
2. Tevens beperkt de gemeente de koersrisico's door conform artikel 7 de looptijd van de uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitsplanning.

Artikel 6 Kredietrisicobeheer

- 1) Uitzettingen van middelen uit hoofde van treasury vindt uitsluitend plaats bij overheden, publiekrechtelijke lichamen en financiële instellingen met een solvabiliteitsratio van 0%, financiële instellingen met ten minste een AAA-rating van een erkend ratingbureau;
- 2) Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak worden indien mogelijk zekerheden of garanties geëist.

Artikel 10 Langlopende uitzettingen

Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van de treasuryfunctie voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten

- 1) Uitzettingen worden uitsluitend gedaan onder de in artikel 4, 5 en 6 genoemde voorwaarden;
- 2) De gemeente vraagt offertes op bij minimaal 3 instellingen alvorens een langlopende uitzetting wordt gedaan.

De gemeente Hillegom heeft in haar statuut bepalingen opgenomen om renterisico, koersrisico en kredietrisico te beperken. Het kredietrisico houdt in dat indien de tegenpartij haar verplichtingen niet (tijdig) kan nakomen het risico op waardedaling van de vordering bestaat. Een belangrijke bepaling die van toepassing is op uitzettingen betreft de eis dat waardepapieren een solvabiliteitsratio van 0% hebben. Een solvabiliteitsratio van 0% ('solvabiliteitsvrije status') wordt toegekend aan het schuldpapier van een financiële instelling wanneer deze hiervoor geen reserves (0%) behoeft aan te houden (bijvoorbeeld schatkistpapier uitgegeven door de (centrale) overheden). De solvabiliteitsvrije status wordt door de bancaire toezichthouder in de EER-lidstaat onder meer toegekend aan waardepapier uitgegeven of gegarandeerd door decentrale of centrale overheden.

Geconstateerd is dat de minimale eis van een AAA-rating voor financiële instellingen die is opgenomen in het treasurystatuut van de gemeente Hillegom afwijkt (scherper is dan) van de minimale rating die is voorgeschreven in de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden. In deze regeling wordt een A-rating geëist bij uitzetting met een looptijd tot 3 maanden en een AA-minusrating bij uitzettingen met een looptijd langer dan 3 maanden.

In het treasurystatuut ontbreekt de bepaling dat de rating door minimaal twee ratingbureaus moet zijn afgegeven.

Resumé A4

De gemeente Hillegom heeft in haar treasurystatuut bepalingen opgenomen om de risico's die samenhangen met het uitzetten van gelden te beperken. Deze maatregelen hebben betrekking op renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's. Door het stellen van normen en limieten (renterisico), het beperken van het aantal producten waarin gelden mogen worden uitgezet (koersrisico) en het stellen van ratingeisen worden deze risico's beperkt. Zoals geconstateerd bij deelvraag A1 zijn de bepalingen uit het treasurystatuut gedurende de onderzoeksperiode niet aangepast naar aanleiding van de aanscherping van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden. De ratings die de gemeente eist zijn strenger dan de voorgeschreven ratings, maar daarentegen is niet de eis gesteld dat de rating door ten minste twee ratingbureaus moet zijn afgegeven.

4.2 Uitvoering

B1. Worden wetgeving en beleid ook nageleefd?

Ter naleving van de wetgeving en het beleid zijn in het treasurystatuut de uitgangspunten opgenomen voor:

- de administratieve organisatie en interne controle
- de verantwoordelijkheden met betrekking tot de treasuryfunctie van de gemeente
- de bevoegdheden met betrekking tot de treasuryactiviteiten
- de informatievoorziening over de treasuryactiviteiten.

De volgende constatering is gedaan voor wat betreft de naleving van de regelgeving en het beleid. De constatering is weergegeven per uitgangspunt uit het treasurystatuut.

Onderdeel	Bepaling	Constatering	Risico
Administratieve organisatie	De uitvoering en controle geschieden door afzonderlijke functionarissen	De interne controlewerkzaamheden op treasury worden verricht door een medewerker die ook betrokken is bij de uitvoering van het treasuryproces	Interne controle vindt onvoldoende onafhankelijk plaats, waardoor afwijkingen niet (tijdig) worden geconstateerd.
Verantwoordelijkheden / bevoegden	Het college van B&W bekrachtigd achteraf de afgesloten transacties	Uitzetting van een bedrag van € 5.000.000 per 15-12-2010 is niet bekrachtigd door het college van B&W.	Onvoldoende geautoriseerde transacties worden uitgevoerd.
Informatievoorziening	Voortgang onderdelen treasuryparagraaf via de tussentijdse rapportage	In de tussentijdse rapportages wordt de voortgang van de onderdelen uit de treasuryparagraaf niet vermeld.	Onvoldoende zicht op de voortgang van het treasuryproces waardoor eventuele bijsturing niet tijdig kan plaatsvinden.
Overige	De gemeente vraagt offertes op bij minimaal 3 instellingen alvorens een financiering wordt aangetrokken. De gemeente vraagt bij minimaal 3 instellingen offertes op alvorens een langlopende uitzetting wordt gedaan.	Offertes worden telefonisch opgevraagd en aangeboden. Waardoor achteraf niet verifieerbaar is wat de inhoud van de offertes was. In 2010 is bij een uitzetting van € 5.000.000 afgeweken van het opvragen van 3 offertes. De reden hiervoor is vastgelegd in de interne notitie.	Onvoldoende mogelijkheden op interne controle.

Resumé B1

De naleving van het treasurybeleid en de hieraan verbonden beheersmaatregelen heeft over 2010 niet volledig plaatsgevonden. Een belangrijke afwijking betreft de ontbrekende bekrachtiging door het college van Burgemeester en Wethouders van het uitzetten van gelden van € 5.000.000. Uit de bijbehorende notitie is niet af te leiden of intern vóóraf is vastgesteld dat voldaan is aan de minimale ratingeis door twee ratingbureaus.

De afwijkingen hebben geen gevolgen gehad voor de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2010. Wel zijn aan de geconstateerde afwijkingen risico's verbonden,

aangezien de juiste werking van de administratieve organisatie en interne controle in die gevallen niet gewaarborgd is.

B2. Is er voldoende zicht op kosten en baten van het uitgevoerde beleid?

De kosten en baten die direct verbonden zijn aan het uitgevoerde beleid bestaan voornamelijk uit de rentekosten en renteopbrengsten die zijn verbonden aan de financieringsfunctie. In de financiële verordening van de gemeente Hillegom is vastgelegd dat in de begroting en de jaarstukken in de paragraaf financiering verslag wordt gedaan door het college aan de raad van de rentekosten en renteopbrengsten en dat in de tussentijdse rapportage het college de raad informeert over de realisatie van de algemene dekkingsmiddelen. Het saldo van de financieringsfunctie maakt onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen.

In de bestuursrapportage 2010 wordt ingegaan op het saldo van de financieringsfunctie. Met betrekking tot rente is vermeld dat sprake is van een verschuiving tussen de bespaarde rente en het rente resultaat ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Een analyse van oorzaak van de afwijking tot begroting en realisatie ontbreekt. In de jaarstukken 2010 ontbreekt in de financieringsparagraaf het verslag van de rentekosten en renteopbrengsten. In het programma 'algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien' wordt wel ingegaan op de rentekosten en renteopbrengsten.

Geïnterviewden geven aan dat het zicht in de kosten en baten van het gevoerde treasurybeleid aanwezig is op basis van de informatie in de financiële administratie.

Resumé B2

Geconstateerd is dat het zicht op rentekosten en rentebaten op basis van de informatie in de financiële administratie aanwezig is maar dat de rapportage van rentekosten en rentebaten aan de raad voor verbetering in aanmerking komt, aangezien deze informatie ontbreekt in de financieringsparagraaf in de jaarstukken 2010. Tevens ontbreekt in de tussentijdse rapportage de analyse van de oorzaak van de afwijking tussen begroting en realisatie van de rentekosten en renteopbrengsten.

B3. Wordt de raad voldoende geïnformeerd?

De afspraken over de informatievoorziening zijn vastgelegd in de Financiële verordening (ex artikel 212 GW) en het treasurystatuut van de gemeente Hillegom. Hierin is het volgende vastgelegd over de informatievoorziening:

Financieringsparagraaf in de begroting

Jaarlijks wordt de raad geïnformeerd over de beleidsplannen treasury in de financieringsparagraaf.

Financieringsparagraaf in het jaarverslag

Aan de raad wordt jaarlijks verantwoording naar aanleiding van de financieringsparagraaf afgelegd via het jaarverslag.

Voorgeschreven is dat bij de begroting en jaarstukken het college in de financieringsparagraaf verslag doet van:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de huidige liquiditeitspositie;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar;
- de rentevisie;
- de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie.

Tussentijdse rapportage

- 1) Het college informeert de raad door middel van één tussentijdse rapportage over de realisatie van de begroting van de gemeente over de eerste zes maanden van het begrotingsjaar.
- 2) De tussentijdse rapportage bevat het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

In de programmabegroting 2010 is aandacht besteed aan de onderwerpen die zijn voorgeschreven. In de jaarstukken 2010 ontbreekt informatie over de rentekosten en renteopbrengsten en de liquiditeitsplannen en behoefte voor de komende drie jaar.

In de tussentijdse rapportage 2010 ontbreekt een financieringsparagraaf en de daarbij behorende informatie.

Resumé B3

De basis voor de informatievoorziening over treasury aan de raad is vastgelegd in de financiële verordening en het treasurywettelijk kader. In de programmabegroting en jaarstukken komt deze informatie in de financieringsparagraaf aan de orde, met uitzondering van informatie over de rentekosten en renteopbrengsten en de liquiditeitsplannen en behoefte voor de komende drie jaar. Informatievoorziening over de voortgang van treasury in de tussentijdse rapportage vindt niet plaats.

B4. Is de methode van rentetoerekening de juist?

Rentebeleid

Gemeenten kennen lasten en baten die in het 'bedrijfsleven' niet voorkomen. Het gaat hierbij om gecalculerde, zogenoemde 'bespaarde', rente die wordt berekend over de eigen financieringsmiddelen (eigen vermogen en voorzieningen). Deze rentetoerekening van bespaarde rente is zeer gebruikelijk, maar niet verplicht. De reden om bespaarde rente over het eigen vermogen te berekenen is dat het eigen vermogen dient als financieringsbron. De beschikbaarheid van eigen vermogen vermindert de behoefte aan rentedragend vreemd vermogen waardoor de rentekosten worden verlaagd. Dit werkt door in het resultaat van de exploitatie. Indien het uitgangspunt is dat de financieringswijze in beginsel geen rol mag spelen bij de kostprijsberekening van de gemeentetaak, rekenen gemeenten aan elke taak de kosten toe die samenhangen met het beslag van die taak op het gehele vermogen. Het onderscheid tussen eigen en vreemd vermogen speelt dan geen rol. Het gevolg van dit alles is dat als regel ook rente wordt berekend over het eigen vermogen. In de kostensfeer is dus ook sprake van rentelasten over het eigen vermogen. De gecalculerde rente over het eigen vermogen blijft uiteraard binnen de eigen organisatie. Tegenover de gecalculerde rentelasten

op de programma's staan renteopbrengsten tot hetzelfde bedrag op het onderdeel algemene dekkingsmiddelen.

De volgende vier methoden van rentetoerekening komen voor:

1. In de renteomslag wordt ook berekende rente over eigen vermogen en voorzieningen verwerkt.
2. Alleen de werkelijke betaalde rente wordt verwerkt in de renteomslag.
3. De renteomslag bestaat (meerdere jaren) uit een vast percentage.
4. Er wordt geen renteomslag toegepast.

De commissie BBV heeft aangegeven dat de eerste methode vanuit het gezichtspunt van een zuivere kostprijsberekening voor een gemeentelijke taak de voorkeur verdient, omdat de financieringswijze dan geen rol speelt. De commissie BBV stelt ook dat het is aan te bevelen om de methode van rentetoerekening die de gemeente hanteert op te nemen in de verordening op basis van artikel 212 Gemeentewet.

Het rentebeleid van de gemeente is vastgelegd in de nota waarderings-, rente en afschrijvingsbeleid. De status en oorsprong van deze nota is niet duidelijk. Vermeld is dat wanneer investeringen gefinancierd worden met het eigen vermogen dient te worden uitgegaan van een toerekening van rente die gelijk is aan de marktrente die de gemeente zou moeten betalen voor vreemd vermogen. Voor bestaande investeringen geldt een omslagpercentage, behoudens voor de uitzonderingsrenten.

In de financiële verordening is vastgelegd dat de rente die aan de investeringen wordt toegerekend jaarlijks wordt bepaald en opgenomen in de Kadernota. In de kadernota 2010 is bepaald dat de rekenrente 5% is. In de financieringsparagraaf van de begroting 2010 is uiteengezet welke rentepercentages zijn gehanteerd voor de omslagrente (5%) en de toerekening aan te financieren activa (vaste activa en grondexploitaties (5%).

De uitvoering van interne controleactiviteiten op de juiste rentetoerekening heeft over 2010 niet geleid tot vastleggingen, waardoor niet verifieerbaar is of deze controle daadwerkelijk is uitgevoerd.

Resumé B4

De door de gemeente gekozen methode (rentetoerekening van bespaarde rente) is toegestaan op basis van de van toepassing zijnde verslaggevingsvoorschriften (Besluit begroting en verantwoording). Hierbij houdt de gemeente bij de bepaling van het renteomslagpercentage rekening met de ontwikkelingen op de geldmarkt.

De basis voor het rentebeleid ligt vast in de 'nota waarderings-, rente en afschrijvingsbeleid'. De status en oorsprong van deze nota is onduidelijk. De nota komt voor verbetering in aanmerking aangezien het rentebeleid slechts op hoofdlijnen wordt behandeld; gehanteerde uitgangspunten en uitzonderingen worden niet toegelicht.

5. SAMENVATTING BEVINDINGEN

Over het jaar 2010 waren de belangrijkste interne kaderstellende documenten (de financiële verordening en het treasurystatuut) met betrekking tot treasury niet volledig in overeenstemming met de van toepassing zijnde externe wet- en regelgeving. De afwijking betrof het onderdeel ‘uitzettingen’ waarvoor de gemeentelijke bepalingen niet in overeenstemming waren met de van toepassing zijnde, aangescherpte, Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden. Aangezien de gemeente scherpere ratingeisen hanteert dan de Regeling voorschrijft, is deze afwijking niet relevant. Wat wel relevant is, is dat de rating volgens de Regeling door twee ratingbureaus moet zijn vastgesteld terwijl één voldoende is voor de gemeente. Bij de uitzetting van € 5.000.000 door de gemeente is niet zichtbaar gemaakt of vóóraf is vastgesteld dat aan de ratingeisen is voldaan. Autorisatie van de uitzetting heeft niet door het college van burgemeester plaatsgevonden, zoals is voorgeschreven in het gemeentelijk treasurystatuut.

Het gemeentelijk treasurybeleid dat is vastgesteld bevat geen risicovolle elementen. In de kaderstellende documenten (treasurystatuut en de financiële verordening) zijn afdoende bepalingen opgenomen voor de gemeenteraad om het beleid te kunnen sturen. Het inzicht in de kosten en baten van het uitgevoerde treasurybeleid is beschikbaar op basis van de informatie in de financiële rapportage. Over 2010 vormt het geen onderdeel van de informatievoorziening aan de gemeenteraad. De gehanteerde rentesystematiek (rentetoerekening van bespaarde rente) is toegestaan op basis van de van toepassing zijnde verslaggingsvoorschriften maar van het rentebeleid is de status en oorsprong onduidelijk en het beleid is op hoofdlijnen behandeld, waarbij uitgangspunten en uitzonderingen niet zijn toegelicht.

6. AANBEVELINGEN

Op grond van het onderzoek komt de rekenkamercommissie tot de volgende aanbevelingen:

1. Treasurystatuut

Bewaak continue de wijzigingen in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en pas het treasurystatuut aan bij wijzigingen in de externe wet- en regelgeving.

2. Financiële verordening

Het is inmiddels bijna 5 jaar geleden dat de financiële verordening is vastgesteld. De rekenkamercommissie beveelt aan om regelmatig over te gaan tot het vaststellen van een geactualiseerde financiële verordening. Hiervoor kunnen maximumtermijnen worden opgenomen in de financiële verordening.

3. (Verbijzonderde) Interne controle

Waarborg dat verbijzonderde interne controle op het treasury- en renteproces periodiek wordt uitgevoerd en vastgelegd vóórdat de tussentijdse rapportages worden opgesteld. Laat dit uitvoeren door een medewerker die niet betrokken is bij het treasury- en renteproces.

4. Rente

De rekenkamercommissie doet de aanbeveling om het rentebeleid te actualiseren en volledig inzichtelijk te maken in een rentenota. Vervolgens zal regelmatig getoetst moeten worden in hoeverre de gehanteerde uitgangspunten nog overeenkomen met de werkelijkheid.

ONTVANGEN

16 DEC 2011

NO:

Rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout
Ter attentie van: de heer P.A.M. van der Velde
Postbus 200
2160 AE LISSE

Ons kenmerk : Z-11-11021\1.2 Post Uit\20041
Datum : 14 DEC. 2011
Onderwerp : Bestuurlijk wederhoor rapport Treasurybeleid 2010

Geachte heer Van der Velde,

Van de Rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout hebben wij het rapport Treasurybeleid 2010 Gemeente Hillegom ontvangen. In de begeleidende brief verzoekt u om een zienswijze, met deze brief wordt hieraan voldaan.

Het rapport bevat een viertal aanbevelingen waar wij op in zullen gaan.

1. *Treasurystatuut*

Het treasurybeleid is niet volledig in overeenstemming met de van toepassing zijnde externe wet- en regelgeving.

Een gewijzigd Treasurystatuut is in voorbereiding voor de raadsvergadering van 2 februari 2012. In het gewijzigde Treasurystatuut wordt de van toepassing zijnde wet- en regelgeving meegenomen.

2. *Financiële verordening*

Geadviseerd wordt de financiële beheersverordening artikel 212 GW gemeente Hillegom periodiek te actualiseren.

De financiële beheersverordening is met ingang van het begrotingsjaar 2008 in werking getreden en is dus bijna 4 jaar in werking. Er zijn op dit moment geen signalen dat de huidige financiële beheersverordening artikel 212 Gemeentewet (GW) gemeente Hillegom niet voldoet. De verordening periodiek bezien is natuurlijk niet verkeerd. Een herijking eens in de 5 jaar is aan te bevelen, wij zullen in 2012 een nieuwe beheersverordening voorbereiden om per 1 januari 2013 in te laten gaan.

3. *(Verbijzonderde) Interne controle*

Waarborg dat verbijzonderde interne controle op het treasury- en renteproces periodiek wordt uitgevoerd en vastgelegd voordat de tussentijdse rapportages worden opgesteld. Wij zullen het proces van treasury- en renteproces gaan

beschrijven en controlerende medewerker aan wijzen om een en ander te waarborgen.

4. *Rente*

Aanbevolen wordt een rentenota te maken om het rentebeleid te actualiseren en volledig inzichtelijk te maken. Het gehanteerde rentebeleid is toegestaan bij regelgeving. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft daarnaast aan dat de gehanteerde rente berekeningen de voorkeur geniet vanuit het gezichtspunt van een zuivere kostprijsberekening. Verder wordt bij de kadernota jaarlijks gezien of de gehanteerde interne rentevoet zich nog verhoudt met de (ontwikkelingen in de) feitelijke marktrenten. Wij zien voornamelijk geen noodzaak om te komen tot een rentenota.

Wij danken u voor de gemaakte aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders

ing. G.P. van Lierop
secretaris

J. Broekhuis
burgemeester

8. NAWOORD REKENKAMERCOMMISSIE

De rekenkamercommissie constateert met genoegen dat het college haar eerste drie aanbevelingen opvolgt.

Met betrekking tot de vierde aanbeveling merkt de rekenkamercommissie op dat het college in zijn reactie niet ingaat op de argumenten die zijn genoemd om het rentebeleid te verbeteren (zie hiervoor resumé B4). De rekenkamercommissie benadrukt nogmaals dat in het kader van een goede en transparante interne beheersing het aanbeveling verdient om het rentebeleid te actualiseren en inzichtelijk te maken in een rentenota.

BIJLAGE 1

Geïnterviewden

Paul Schadde van Dooren, senior medewerker Financiën

Sylvia Wessels, eerste medewerker Financiën

Ton van Rijnberk, portefeuillehouder Financiën

BIJLAGE 2

Mutaties

Hillegom

- In 2010 is heeft een uitzetting van € 5.000.000 plaatsgevonden.

	BASIS	INHOUD	ITEM
--	-------	--------	------

Bijlage 3: Toetsingskader Gemeente Hillegom

Datum: 7 juni 2011

V212	Artikel 7. Tussentijdse rapportage	De tussentijdse rapportage bevat een uiteenzetting over de uitvoering en de bijstelling van het beleid en een overzicht met de bijgestelde raming van het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.	Informatie aan raad
	Artikel 8. Informatieplicht	Het college informeert in ieder geval vooraf de raad en neemt pas een besluit, nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen voor zover het betreft niet bij begroting vastgestelde afzonderlijke verplichtingen inzake: <ul style="list-style-type: none"> • het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties groter dan € 100.000. 	Sturing door raad
	Artikel 9. Waardering & afschrijving vaste activa	Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.	Beleid
	Artikel 12. Kostprijsberekening	De rente die aan de investeringen wordt toegerekend wordt jaarlijks bepaald en opgenomen in de Kadernota.	Beleid - rentetoerekening
	Artikel 14. Financieringsfunctie	Het college neemt in de treasurywet de regels op die zij hanteert voor het dagelijks beheer van koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's, de uitvoering van het relatiebeheer en geldstromenbeheer alsmede de regels met betrekking tot de administratieve organisatie en interne controle (waaronder taken, bevoegdheden, interne rapportages en bijbehorende informatievoorziening). Het college biedt het treasurywet en de wijzigingen aan ter kennisname aan de raad.	Beleid – financieringsfunctie, zie bijlage voor informatievoorziening

	BASIS	INHOUD	ITEM
	<p>Artikel 17. Interne controle</p>	<p>1. Het college zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld voor jaarlijkse interne toetsing van de jaarrekening. Hierbij wordt getoetst: de rechtmatigheid van de baten en lasten, de balansmutaties, de getrouwheid van de informatieverstrekking, en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt ze maatregelen tot herstel.</p> <p>2. Het college zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het vermogen van de gemeente. Met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de (debiteuren-)vorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen en de (crediteuren-)schulden jaarlijks worden gecontroleerd. De registergoederen en bedrijfsmiddelen worden tenminste eenmaal in de 4 jaar gecontroleerd. Bij afwijkingen in de registratie neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.</p>	<p>Beleid – interne controle</p>
	<p>Artikel 19. Financiële organisatie</p>	<p>Het college draagt de zorg voor en legt (in een besluit) vast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan beleids- en beheersorganen is gewaarborgd; • de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten; • de regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie. 	<p>Beleid – financiële organisatie</p>
	<p>Artikel 25. Financiering</p>	<p>Bij de begroting en de jaarstukken doet het college in de paragraaf financiering verslag van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de kasgeldlimiet; • de renterisico norm; • de huidige liquiditeitspositie; • de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar; • de rentevisie; • de rentekosten en renteopbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie. 	<p>Informatie aan raad</p>

	BASIS	INHOUD	ITEM
--	-------	--------	------

Treasury- statuut	Artikel 2. Doelstellingen van de treasuryfunctie	<p>De treasuryfunctie van de gemeente Hillegom dient tot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities; 2. Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's; 3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities; 4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut. 	Beleid
	Artikel 3. Uitgangspunten risicobeheer	<p>Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf advies van de functionele afdeling wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij; 2. De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limieten van dit treasurystatuut; 3. Het gebruik van derivaten is niet toegestaan. 	Risicoprofiel - uitgangspunten

	BASIS	INHOUD	ITEM
	<p>Artikel 4. Renterisicobeheer</p>	<p>1. De kasgeldlimiet wordt niet overschreden conform de Wet fido; 2. De renterisiconorm wordt niet overschreden conform de Wet fido; 3. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning; 4. De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie; 5. Onze rentevisie is gebaseerd op de historische renteontwikkeling en op actuele informatie van onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten; 6. Binnen de kaders gesteld onder lid 3 en lid 4, streeft de gemeente naar spreiding in de rentetypische looptijden van uitzettingen.</p>	<p>Risicoprofiel – rente risicobeheer</p>
	<p>Artikel 5. Koersrisicobeheer</p>	<p>1. De gemeente beperkt de koersrisico's op uitzettingen uit hoofde van treasury, door daarbij uitsluitend de volgende producten te hanteren: rekening courant, spaarrekening, daggeld, deposito's, onderhandse geldleningen, obligaties, obligatiefondsen. Ter zake van obligaties en obligatiefondsen wordt uitsluitend belegd in obligaties uit eurolanden; 2. Tevens beperkt de gemeente de koersrisico's conform artikel 7 de looptijd van de uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitsplanning.</p>	<p>Risicoprofiel – koers risicobeheer</p>
	<p>Artikel 6. Kredietrisicobeheer</p>	<p>1. Uitzetten van middelen uit hoofde van treasury vindt uitsluitend plaats bij overheden, publiekrechtelijke lichamen en financiële instellingen met een solvabiliteitsratio van 0%, financiële instellingen met ten minste een AAA-rating van een erkend ratingbureau; 2. Bij het verstrekken van leningen uit hoofde van de publieke taak worden indien mogelijk zekerheden of garanties geëist.</p>	<p>Risicoprofiel – krediet risicobeheer</p>
	<p>Artikel 7. Intern liquiditeitsrisicobeheer</p>	<p>De gemeente beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op een korte liquiditeitsplanning met een looptijd van één jaar. Daarnaast wordt er ook jaarlijks een meerjaren liquiditeitsplanning opgesteld.</p>	<p>Risicoprofiel – intern liquiditeitsrisicobeheer</p>
	<p>Artikel 8. Valutarisicobeheer</p>	<p>Valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in de geldeenheid die in Nederland van toepassing is.</p>	<p>Risicoprofiel – valutarisico's</p>

	BASIS	INHOUD	ITEM
	<p>Artikel 9. Financiering</p>	<p>Bij het aantrekken van financieringen voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Financieringen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak; 2. Financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken teneinde het renteresultaat te optimaliseren; 3. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn: onderhandse leningen; 4. De gemeente vraagt offertes op bij minimaal 3 instellingen alvorens een financiering wordt aangetrokken. 	<p>Beleid - financieringen</p>
	<p>Artikel 10. Langlopende uitzettingen</p>	<p>Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van de treasuryfunctie voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uitzettingen worden uitsluitend gedaan onder de in artikel 4,5 en 6 genoemde voorwaarden; 2. De gemeente vraagt offertes op bij minimaal 3 instellingen alvorens een langlopende uitzetting wordt gedaan. 	<p>Beleid - uitzettingen</p>
	<p>Artikel 11. Relatiebeheer</p>	<p>De gemeente Hillegom beoogt het realiseren van gunstige c.q. marktconforme condities voor af te nemen financiële diensten en hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bankrelaties en hun bancaire condities worden ten minste één keer in de vier jaar beoordeeld; 2. Bankrelaties dienen wat betreft hun kredietwaardigheid minimaal te voldoen aan de eisen die zijn gesteld in artikel 6; 3. Financiële instellingen (kredietinstellingen, beleggingsinstellingen, effecteninstellingen, verzekeraars en pensioenfondsen) dienen onder Nederlands- of anderszins EU toezicht te vallen zoals de Nederlandsche Bank en de Verzekeringkamer; 4. Tussenpersonen dienen geregistreerd te staan bij de Stichting Toezicht Effectenverkeer (STE) en daarvan een vergunning als makelaar te hebben ontvangen. 	<p>Beleid - relaties</p>

	BASIS	INHOUD	ITEM
	<p>Artikel 12. Geldstromenbeheer</p>	<p>Teneinde de kosten van het geldstromenbeheer te beperken wordt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het liquiditeitsgebruik beperkt door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar en de liquiditeitsplanning af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen; 2. Het betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd binnen één bank. 	<p>Beleid - geldstromenbeheer</p>
	<p>Artikel 13. Saldo- en liquiditeitsbeheer</p>	<p>Voor het saldobehoor en het liquiditeitsbeheer gelden de volgende specifieke richtlijnen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente streeft naar concentratie van de overtollige liquiditeiten binnen één rentecompensatiecircuit bij de bank met de gunstige condities; 2. Indien er een liquiditeitsbehoefte ontstaat dan kan de gemeente kortlopende middelen aantrekken. Hierbij wordt – conform artikel 4 lid 1 (Wet fido) – de kasgeldlimiet niet overschreden; 3. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening courant; 4. Toegestane instrumenten bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn rekening-courant, daggeld, spaarrekeningen en deposito's; 5. Bij het extern uitzetten van gelden korter dan één jaar zijn slechts de in artikel 6 genoemde tegenpartijen toegestaan; 6. De gemeente vraagt offertes op bij minimaal 3 instellingen alvorens middelen worden aangetrokken of uitgezet met een looptijd korter dan één jaar. 	<p>Beleid -saldobehoor en het liquiditeitenbeheer</p>

	BASIS	INHOUD	ITEM
	<p>Artikel 14. Uitgangspunten AO/IC</p>	<p>In het kader van de treasuryfunctie gelden de volgende algemene uitgangspunten op het gebied van administratieve organisatie en interne controle:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van treasuryactiviteiten zijn op eenduidige wijze schriftelijk vastgelegd; 2. Bevoegdheden zijn via delegatie en mandaat nader schriftelijk vastgelegd; 3. Bij de uit te voeren treasuryactiviteiten is functiescheiding doorgevoerd met als belangrijkste voorwaarden: <ol style="list-style-type: none"> a. Iedere transactie wordt door minimaal twee functionarissen geautoriseerd (het vier-ogen-principe); b. De uitvoering en controle geschieden door afzonderlijke functionarissen; c. De uitvoering en registratie in de financiële administratie geschieden door afzonderlijke functionarissen. 4. Tegenpartijen wordt gevraagd bevestigingen van iedere transactie te versturen naar de financiële administratie zonder tussenkomst van de personen die bevoegd zijn tot het sluiten van de transacties; 5. De transacties worden onmiddellijk geregistreerd door de functionaris die de transactie heeft afgesloten en gecontroleerd door de functionaris die belast is met de interne controle. 	<p>Beleid – AO/IC, zie bijlage voor verantwoordelijkheden</p>

BIJLAGE 4

Verantwoordelijkheden en informatievoorziening

Artikel 15. Verantwoordelijkheden

bron: treasurystatuut

De verantwoordelijkheden met betrekking tot de treasuryfunctie van de gemeente staan hieronder gedefinieerd.

Functie	Verantwoordelijkheden
De Gemeenteraad	<ul style="list-style-type: none">- Het vaststellen van treasurydoelstellingen, het treasurybeleid, globale richtlijnen en limieten- het houden van toezicht op het treasurybeleid en de uitvoering hiervan- Het vaststellen van de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening- het evalueren en als gevolg daarvan (eventueel) bijstellen van het treasurybeleid.
Het college van B&W	<ul style="list-style-type: none">- Het uitvoeren van het treasurybeleid (formeel en politieke verantwoordelijkheid)- Het achteraf bekrachtigen van de afgesloten transacties- Het rapporteren aan de gemeenteraad over de uitvoering van het treasurybeleid
Hoofd Middelen	<ul style="list-style-type: none">- Het opzetten van administratieve richtlijnen op het gebied van treasury- Het bewaken van de kwaliteit van de treasuryprocessen- Het controleren van de volledigheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening van de treasuryfunctie en hierover rapporteren aan het college van B&W- Autoriseren van bankrelaties, aangetrokken financieringen, uitgezette obligaties en leningen en de liquiditeitsplanning
Afdelingshoofden/ budgethouders	<ul style="list-style-type: none">- Het zorg dragen voor een goede kwaliteit en het tijdig aanleveren van betrouwbare operationele informatie over toekomstige geldstromen aan de afdeling Financiën
1e medewerker administratie	<ul style="list-style-type: none">- Het uitvoeren van de activiteiten met betrekking tot de volgende deelfuncties: het risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer. Deze activiteiten moeten conform dit treasurystatuut worden uitgevoerd en de transacties dienen geautoriseerd te zijn door het hoofd afdeling Middelen.- het opstellen van de liquiditeitsplanning- Het opstellen van de rentevisie- Het aantrekken en uitzetten van gelden in het kader van het saldo- en liquiditeitsbeheer- Het onderhouden van contacten en afsluiten van financiële contracten met banken, geldmakelaars en overige financiële instellingen- Het schriftelijk vastleggen van de treasurytransacties en het doorgeven hiervan aan de kassier

	<ul style="list-style-type: none"> - Het voorbereiden van beleidsvoorstellen op treasurygebied - Het adviseren van de afdelingen inzake de financiering van hun activiteiten en projecten - het aanleveren van tijdige, volledige en betrouwbare gegevens aan de gemeentelijke administratie - het opstellen van de liquiditeitsplanning - het afleggen van verantwoording aan het hoofd Middelen over de uitvoering van de aan hem/haar gemandateerde activiteiten.
Medewerker financiële administratie	Het juist en volledig administreren van de bezittingen, schulden, rechten, verplichtingen, inkomsten, uitgaven, ontvangsten en betalingen in de verplichtingen- en financiële administratie.
Senior medewerker/ consultant afdeling Middelen	<ul style="list-style-type: none"> - Het autoriseren van uitgezet en aangetrokken gelden. - Het uitvoeren van de interne controle op de uitgevoerde treasurytransacties. - Het adviseren van de afdelingen inzake de financiering van hun activiteiten en projecten.
Kassier	<ul style="list-style-type: none"> - Afhandelen contante en girale betalingsverkeer - Overboeken saldi tussen bankrekeningen - Het aanleveren van tijdige, volledige en juiste gegevens aan de gemeentelijke administratie.

Artikel 18. Informatievoorziening

bron: treasurystatuut

Met betrekking tot de treasuryactiviteiten dient tenminste de in onderstaande tabel opgenomen informatie te worden verstrekt door de betreffende functionarissen

Informatie	Frequentie	Informatieverstrekker	Informatieontvanger
Gegevens m.b.t. toekomstige uitgaven en ontvangsten voor de liquiditeitsplanning	minimaal één keer per jaar	Afdelingshoofden /budgethouders/kassier	Beheerder gemeentefinanciën
Liquiditeitsplanning	maandelijks	beheerder gemeentefinanciën	hoofd Middelen
Globale meerjaren liquiditeitsplanning	jaarlijks	beheerder gemeentefinanciën	hoofd Middelen
Evaluatie treasuryactiviteiten in de begroting	jaarlijks	beheerder gemeentefinanciën	Gemeenteraad
Informatie aan derden (toezichthouder en CBS) Zoals genoemd in art. 8 Wet fido	jaarlijks	beheerder gemeentefinanciën	Derden
Lening- / uitzettings- / garantiebesluiten	binnen 14 dagen na besluit	college van B&W	Gemeenteraad
Opstellen rentevisie	jaarlijks	beheerder gemeentefinanciën	Senior medewerker
Beleidsplannen treasury in financieringsparagraaf in de begroting	jaarlijks	beheerder gemeentefinanciën	Gemeenteraad
Verantwoording n.a.v. financieringsparagraaf via het jaarverslag	jaarlijks	beheerder gemeentefinanciën	Gemeenteraad
Tussentijdse rapportage in de Berap	1x per jaar (peildatum 1 juli)	Beheerder gemeentefinanciën	Gemeenteraad

BIJLAGE 5

Begrippenkader treasurystatuut

Artikel 1.

In dit statuut wordt verstaan onder:

- Begrotingstotaal: De totale lasten op de begroting;
- Call geld: (daggeld) geld dat wordt geleend tussen de financiële instellingen onderling maar dadelijk opeisbaar blijft (en dan ook slechts een lage vergoeding ontvangt);
- Derivaten: Financiële instrumenten die hun bestaan ontleen aan een bepaalde onderliggende waarde. De onderliggende waarden kunnen financiële producten, zoals leningen of obligaties zijn. Men gebruikt financiële derivaten om risico's te verkleinen of juist te speculeren;
- Financiering: Het aantrekken van benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen vermogen als vreemd vermogen;
- Geldstromenbeheer: Al die activiteiten die nodig zijn om liquiditeiten te transfereren zowel binnen de organisatie zelf als tussen de organisatie en derden (betalingsverkeer);
- Intern liquiditeitsrisico: De risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en meerjaren investeringsplanning waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen;
- Kasgeldlimiet: Een bedrag op basis van de Wet fido ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar;
- Koersrisico: Het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen;
- Kredietrisico: De risico's op een waardedaling van een vordering ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij als gevolg van insolventie of deficit;
- Liquiditeitsbeheer: Het financieren en uitzetten van middelen voor een periode tot één jaar;
- Liquiditeitsplanning: Een gestructureerd overzicht van de toekomstige inkomsten en uitgaven ingedeeld per tijdseenheid;
- Nutsbedrijven: Een nutsbedrijf is een bedrijf dat opereert in een sector die beschouwd wordt zijnde van openbaar nut omdat het strategisch belangrijke producten of diensten levert;
- Rating: De inschatting van de kans op eventuele wanbetalingen bij toekomstige rente- en aflossingsbetalingen op schuldpapier;
- Relatiebeheer: Het onderhouden van de relaties met financiële instellingen;
- Rentecompensatiecircuit: Het samentellen van de (valutaire) saldi van meerdere rekeningen die bij een bank worden aangehouden ten behoeve van de renteberekening;
- Renterisico: Het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten van de gemeente door rentewijzigingen;
- Renterisiconorm: Een bij de aanvang van het jaar op basis van de Wet fido gefixeerd percentage van het begrotingstotaal van de gemeente dat bij de realisatie niet mag worden overschreden;
- Rentetypische looptijd: Het tijdsinterval gedurende de looptijd van een geldlening, waarin op

- basis van de voorwaarden van de geldlening sprake is van een door de verstrekker van de geldlening niet beïnvloedbare, constante rentevergoeding;
- Rentervisie: Toekomstverwachting over de renteontwikkeling;
 - Saldobeheer: Het beheer van de dagelijkse saldi op de rekeningen;
 - Solvabiliteitsratio 0%: (ofwel een “solvabiliteitsvrije status) Status die door een bancaire toezichthouder in een EU-lidstaat aan het schuldpapier van een instelling kan worden toegekend;
 - Treasurybeheer: Het treasurybeheer is de (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het treasurystatuut;
 - Treasurybeleid: Het treasurybeleid bestaat uit de uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten, de organisatorische en administratieve kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie ter uitvoering van de treasuryfunctie;
 - Treasuryfunctie: De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. De treasuryfunctie bestaat uit vier deelfuncties: risicobeheer, gemeentefinanciering, kasbeheer en debiteuren- en crediteurenbeheer;
 - Uitzetting: Het tijdelijk toevertrouwen van liquiditeiten van derden tegen vooraf overeengekomen condities en bedingen. Kortlopende uitzettingen hebben betrekking op een periode tot één jaar en langlopende uitzettingen hebben betrekking op een periode van één jaar of langer;
 - Valutarisico: Het valutarisico betreft het risico van veranderingen in de verlies- en winstrekening of de balans door een mutatie van een valuta. Dit kan betrekking hebben op een valuta waar men in handelt of waarin een concurrent handelt;
 - Wet fido: (Wet financiering decentrale overheden) Deze wet bevat instrumenten die de risico's beperken die gemeenten lopen bij lenen en beleggen. Dat vermindert de kans op ten eerste grote schommelingen in de rente die de gemeente betaalt over geleend geld en ten tweede het verlies aan ingelegd geld.

Colofon

De rekenkamercommissie bestaat uit:

- de heer drs. P.A.M. van der Velde (voorzitter)
- de heer drs. W.F.A. Eiselin
- de heer W. de Bock
- de heer B. van Santen
- de heer J.J.J. Beugelsdijk

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door de ambtelijk secretaris, mevrouw drs. T.C. van Wijck-Stolk

De rekenkamercommissie is in haar onderzoek ondersteund door de heer J.A. Pronk van Deloitte Consulting B.V.